

نوسانات قیمت طلا و رابطه آن با بازار نفت خام

محمد صادق نوروزی ■ امور اوپک و روابط با مجامع انرژی

تغییرات قیمت طلا نیز تأثیر زیادی بر بازارهای مالی جهان به ویژه دلار دارد. طلا در رابطه با بازارهای ارز، گاه نقش پیشرو و گاه نقش پیرو را بازی می‌کند. اما آنچه در بازار مشهود می‌باشد این حقیقت است که ارزش دلار جهت طلا را مشخص می‌کند، زیرا طلا در بازار جهانی به دلار ارزش گذاری می‌شود. افزایش ارزش دلار، قیمت طلا را برای خریدارانی که با دیگر ارزها قصد خرید دارند بالا برده و در نتیجه تقاضای طلا کاهش و قیمت آن نیز تنزل می‌یابد. در مقابل، کاهش ارزش دلار موجب کاهش قیمت طلا و افزایش تقاضا و سرانجام موجب افزایش قیمت آن خواهد شد. به طور کلی قیمت طلا با ارزش دلار رابطه معکوس دارد. ولی در بعضی موارد خاص شاهد نقض این رابطه میان قیمت طلا و ارزش دلار بوده‌ایم که خود دلایل خاصی داشته و خارج از بحث ما می‌باشد.

کارشناسان اقتصادی و مالی معتقدند که با توجه به نوسانات شدید ارزش دلار طی ماه‌های گذشته، طلا بهترین وسیله برای سرمایه‌گذاران بین‌المللی به شمار می‌رود. قیمت جهانی طلا معمولاً بر اساس نرخ واقعی بهره در سطح بین‌المللی، ارزش دلار و میزان ذخایر بانک‌های مرکزی تعیین می‌شود و هرگونه تغییر در این عوامل تأثیر زیادی بر قیمت طلا خواهد داشت.

در ماه‌های اخیر به علت افزایش نگرانی‌های بین‌المللی نسبت به بدهی‌های آمریکا و ادامه روند نزولی ارزش دلار، تقاضای جهانی برای خرید طلا به شدت افزایش داشته است. از سوی دیگر رشد تقاضای طلا در بازار هند و چین طی سال‌های اخیر بر تحولات قیمت آن مؤثر بوده و همچنین ورود بانک‌های مرکزی کشورها به بازار طلا محرک دیگری برای رشد قیمت جهانی این فلز گرانبها به شمار می‌رود. بانک‌های مرکزی کشورهای جهان در زمره فروشندگان خالص طلا به شمار می‌رفتند. با این وجود نگرانی‌های بین‌المللی در خصوص کاهش ارزش دلار و ادامه اجرای سیاست‌های انبساطی پولی در آمریکا موجب گردید تا بانک‌های مرکزی به خریداران خالص طلا تبدیل شوند. شورای جهانی در گزارش اخیر خود اعلام کرد که بانک‌های مرکزی کشورهای جهان در پنج ماه نخست سال ۲۰۱۱ معادل ۱۵۵ تن طلا به ارزش ۸/۱۸ میلیارد دلار خریداری کرده‌اند که این رقم از کل طلای خریداری شده در سال ۲۰۱۰ نیز بیشتر بوده است.

چین که در حال حاضر ۱/۶ درصد ذخایر ارزی خود را به صورت طلا نگهداری می‌کند، قصد دارد یک تریلیون دلار از ۳ تریلیون دلار ذخایر ارزی خود را در بازار طلا سرمایه‌گذاری کند که در این صورت بیشترین نقش را در بازار طلا ایفا خواهد کرد. قابل توجه است که بنا بر گزارش ماه آوریل ۲۰۱۱ شورای جهانی طلا، چین تا با دارا بودن ۱۰۵۴ تن طلا، ششمین دارنده ذخایر بزرگ طلای جهان محسوب می‌شود.

واردات طلای هند در سه ماهه دوم سال ۲۰۱۱ به بیش از ۲۶۷ تن رسید که این رقم در مقایسه با مدت مشابه سال قبل بیش از ۶۰ درصد رشد داشته است. کارشناسان اقتصادی معتقدند که با توجه به افزایش فشارهای تورمی در اقتصاد هند و رشد تقاضا برای خرید طلا در آن کشور، حجم واردات طلای هند در سال ۲۰۱۱ رکورد جدیدی را ثبت خواهد نمود.

ادامه کسری تراز تجاری و تراز منفی بازرگانی آمریکا در ماه‌های آینده موجب ادامه روند نزولی ارزش دلار و در نتیجه موجب افزایش تقاضا برای خرید طلا در بازارهای جهانی طی ماه‌های آینده خواهد شد. کارشناسان اقتصادی معتقدند مادامی که بانک مرکزی آمریکا در سیاست‌های انبساطی پولی و مالی خود تجدید نظر نکند قیمت طلا به روند صعودی خود ادامه خواهد داد.

بازار نفت یکی از مهم‌ترین بازارهای جهانی به‌شمار می‌آید که معمولاً در رابطه با دیگر بازارها از جمله بازار ارز نقش دوگانه‌ای ایفا می‌کند، به طوری که در بعضی زمان‌ها متأثر از تحولات ارزها به ویژه دلار و در بعضی زمان‌ها مؤثر بر تحولات ارزهای عمده جهان بوده است. مسائل سیاسی، تعادل عرضه و تقاضا، معرفی انرژی‌های جایگزین، بازارهای مالی و غیره از جمله عوامل متعدد تأثیرگذار بر قیمت نفت هستند. نوسانات قیمت نفت تأثیر زیادی بر بازارهای مالی بین‌المللی دارد در حالی که بر تحولات بازار طلای جهان چندان اثرگذار نیست.

طلا و نفت دارای عوامل تأثیرگذار مشترکی هستند که این امر موجب می‌شود قیمت این دو کالای حیاتی در اکثر موارد هم‌جهت با یکدیگر حرکت کند. به عنوان مثال کاهش ارزش دلار سبب افزایش قیمت نفت و به تبع آن سبب بالارفتن قیمت طلا خواهد شد، لکن هیچ‌گونه رابطه مستقیمی میان قیمت نفت و قیمت طلا وجود ندارد.

بالارفتن قیمت نفت موجب افزایش هزینه‌ها و در نتیجه افزایش تورم جهانی خواهد شد. در چنین شرایطی سرمایه‌گذاران تمایل دارند تا سرمایه خود را به چیزی تبدیل نمایند که از ثبات بیشتری برخوردار بوده و تا حدی نیز بتواند تورم جهانی را جبران نماید. در حال حاضر و با توجه به شرایط اقتصادی جهان، طلا به عنوان یک ذخیره نسبتاً باثبات، بهترین انتخاب سرمایه‌گذاران خواهد بود که در نتیجه تقاضای طلا را افزایش داده و موجب گرانی آن خواهد شد.

در مقابل، افزایش و یا حتی کاهش قیمت طلا تأثیر چندانی بر قیمت نفت نخواهد داشت. زیرا قیمت طلا در سال جاری میلادی حدود ۴۷ درصد (۵۹۲ دلار در هر اونس طلا) افزایش یافت؛ لکن شاهد افزایش چشمگیر قیمت نفت در این مدت نبوده‌ایم.